

Na památku doc. Jana Kotrlíka

In memory of assoc. prof. Jan Kotrlík

Gastroenterologickou komunitu zasáhla smutná zpráva – dne 4. 6. skonal doc. MUDr. Jan Kotrlík, CSc., jedna z největších postav historie české gastroenterologie. Pisatel těchto řádků se s ním seznámil na počátku 80. let a následně s ním prožil v blízkém pracovním kontaktu dvě dekády, užívaje si jeho životních zkušeností, neuvěřitelné pozitivitu a kreativity. Jan Kotrlík svým narozením patří mezi reprezentanty silného ročníku 1929, kterými jsou např. prof. Přemysl Frič nebo dr. Alena Huslarová a byli jimi např. doc. Václav Jirásek, prof. Vladimír Bartoš, dr. Rudolf Báres st., doc. Zdeněk Slezák a další. Byli a jsou generací, která zažila zahuštěně tolik zásadních společenských změn, včetně tří odlišných a navzájem se popírajících oficiálních ideologií, jako žádná před tím. Na jedné straně zdroj zkušeností, inspirací a nadhledu, na straně druhé si jistě i říkali, zda je tolik o co stát. Doc. Kotrlíka ještě medicínsky formovala první generace profesorů samostatného Československa, jako Bohumil Prusík, Josef Pelnář, Kamil Henner, Ladislav Borovanský a Vladimír Vondráček; později pak Josef Charvát, Karel Herfort a Zdeněk Mařatka, zatímco na konci života zcela samozřejmě používal mobilní telefon a internet. Svůj profesní život spojil s třemi pracovišti. Byl jedním z klíčových pracovníků a z nejvýraznějších osobností legendárního Interního oddělení Fakultní polikliniky na Karlově náměstí, kde byla mimochodem provedena první endoskopická retrogradní cholangiopankreatografie v širokém regionu východní Evropy a kde jsem se s ním setkával, i když omezeně, protože mým přímým mentorem nebyl. V roce 1987, kdy se proud inovací poněkud zadrhl, přestoupil na IV. Interní kliniku, do čerstvě rekonstruovaného a tedy v té době nejmoder-

nějšího endoskopického centra, kde se spolupracovníky provedl u nás jako jeden z prvních endoskopickou papilofunktorotomii. Poslední léta pak strávil na interním oddělení polikliniky ve Vysočanech. Zadními hybateli v odborném vývoji Jana Kotrlíka byli profesori Herfort a Mařatka, noblesní osobnosti nejvyššího mezinárodního renomé, a úžasné společenské vzepětí konce 60. let. V tomto krátkém období, kdy se podílel na organizaci legendárního mezinárodního kongresu v Karlových Varech, stačil navázat kontakty s prominentními endoskopisty včetně Meinharda Classena a Ludwiga Demlinga, které umně udržoval i během normalizace. Jan Kotrlík vynikal nesmírnou duševní i fyzickou aktivitou, a zdaleka nejen v medicíně. Jeho láskou byla chalupa – jihočeský mlýn, který pečlivě rekonstruoval a kde trávil veškerý volný čas. Dalšími koníčky byl chov psů – vždy boxerů nejlepšího plemene – a sport. Kromě vlastních aktivit po léta působil jako lékař ženského basketbalového národního týmu, díky čemuž pro něj hranice nebyly zcela nepřekročitelné a právě s pomocí sportu udržoval ony endoskopické mezinárodní kontakty. Listopad 1989 ho jako nestraníka pokropil další živou vodou a doc. Kotrlík se přirozeně stal nejdříve sekretářem výboru ČGS pod prezidentstvím prof. Mařatky a následně pak předsedou. Na půdě výboru jsme se stali nejbližšími spolupracovníky a já jakousi spojkou k mladší generaci. Umožnil mi nasávat své organizační a společenské zkušenosti, které předával s nevšední samozřejmostí. Pamatuji si na jednu společnou cestu ještě s prof. Mařatkou, při níž se připravoval první porevoluční kongres v Karlových Varech, a já si se zatajeným dechem říkal: O čem to ti pánové vlastně mluví?

Docent Kotrlík vždy přistupoval k mezinárodním protagonistům jako k rovnocenným partnerům a v jejich prostředí se pohyboval nečesky, tudíž zcela přirozeně, což jej v roce 1990 přivedlo do výboru ESGE. Odtud vzešla nabídka k uspořádání mezinárodního endoskopického workshpu, která vzhledem k zásluhám směřovala primárně k prof. Vavrečkovi, ale po jeho odmítnutí se jí okamžitě chopil právě doc. Kotrlík. Pověřil mě vyřizováním mnoha praktických organizačních záležitostí, kteréžto zapojení se povýšilo v důsledku jeho těžkého úrazu. Předcházel mu moment nepozornosti v Barceloně, kdy se otáčel po psu a doslova skočil pod auto, ale fatální kolizi se podařilo zabránit. Po návratu podobné štěstí při vyjíždění od mlýna již neměl a utrpěl těžký úraz s následnou operací. Sám obě události spojoval, nicméně uzdravil se rychle a bez následků, takže další milník – mezinárodní workshop v prosinci 1993 – absolvoval s obvyklou vitalitou. Přibližně tehdy v doc. Kotrlíkovi též uzrála zdánlivě šílená myšlenka na uspořádání Evropského gastroenterologického kongresu. První poster – oznámení žádosti – jsme až partyzánsky vyvěsili na Evropském kongresu v roce 1995, v roce 1997 jsme se pak o nominaci ucházeli na zasedání předsednictva UEGF v Barceloně. Lisabon jsme nepovažovali za soupeře a celkem těsně nás předstihl Amsterdam reprezentovaný jinak suverénním prof. Tytgatem, takže s oblibou říkám, že jsme byli jedni z mála, kteří jej do spočítání hlasů viděli nervózního. UEGW v Praze se pak konal v roce 2004 a stal se tak vrcholem Kotrlíkových mezinárodních aktivit. Doc. Kotrlík pak ještě po léta náruživě endoskopoval a ambuloval a s chutí se účastnil všech gastroenterologických kongresových aktivit. Poslední akcí byly

ESGE days v dubnu 2019. Zde si potřásl rukou i s prof. Montorim, nicméně pro nevolnost byl krátce hospitalizován. Na kongresu měl nezapomenutelnou historizující přednášku Nib Soehendra a když se

dozvěděl o Kotrlíkově indispozici, trval na návštěvě v nemocnici a posléze v Kotrlíkově bytě. Naposledy jsem s Janem Kotrlíkem hovořil v březnu tohoto roku a naplánoval návštěvu na mlýně. Koronarovirová

krize ji znemožnila, a nyní se již neuskuteční. Na věčnou památku.

*prof. MUDr. Julius Špičák, Csc.
IKEM, Praha*

Gastro Update Europe 2020

7th European Update Congress in Gastroenterology

NEW DATE Bratislava, 4–5 September 2020

Submit an
ePoster
Pay only
250 €

- Cutting-edge international study results!
- Practical, recent and relevant summaries!
- Valuable one-on-one time with the experts!

Scientific Board

Peter Layer (Germany) Jaroslaw Regula (Poland)
Jan Tack (Belgium) Guido Tytgat (Netherlands)

Registration and further information

www.gastro-update-europe.eu

Partner

Boston
Scientific
Advancing science for life™

NORGINE

Takeda

VIFOR
PHARMA

Media Partner

Karger

Congress Host

medupdate
europe